

Andries Baart

Opleiding en promotie

Prof. dr. A.J. (Andries) Baart (1952) studeerde andragologie in Amsterdam (Universiteit van Amsterdam), specialiseerde zich op het terrein van de praktische theologie (KTH Utrecht en KU Nijmegen) en promoveerde in de wijsbegeerte (EU Rotterdam 1986).

Huidige werkzaamheden

Als bijzonder hoogleraar bekleedt hij sinds 2007 de leerstoel *Presentie en Zorg*, aan de Faculteit Geesteswetenschappen, Departement Religiewetenschappen en Theologie, van de Universiteit van Tilburg. Hij is geestelijk vader van de presentietheorie. Hij doet onder meer onderzoek naar buurtpastoraat, geestelijke verzorging en meer in het algemeen: naar zorg, welzijn en dienstverlening, met name voor sociaal kwetsbare mensen.

Hij is sinds 1994 hoofdredacteur van *Sociale Interventie* en hij is kerndocent in de Master *Sociale Interventie* van het LESI.

Loopbaan

Voordien was hij van 1991-2006 bijzonder hoogleraar aan de Katholieke Theologische Universiteit te Utrecht.

Recente publicaties

Raken aan het geleefde leven, 's-Hertogenbosch: Actioma 2000;

Een theorie van de presentie, Utrecht: Lemma 2001 (derde vermeerderde druk 2004);

Aanzetten tot een theorie van de Derde Partij met behulp van de presentietheorie, Den Haag: LCO 2002;

met Frans Vosman (red.), *Present*, Utrecht: Lemma 2003;

(red.), *Presentie* themanummer van *Sociale Interventie* 12(2003)2, uitgave van Elsevier, tevens als *Markant*, 2003/2, uitgave van de SOM, Den Bosch 2003;

'The fragile power of listening', *Practical Theology in South Africa/Praktiese Teologie in Suid-Afrika*, Vol. 18 (3) 2003, pp. 139-159;

'Gebroken goed in ongebroken relaties. Theoretische notities voor de beroepspraktijk van maatschappelijke opvang', in M. Nuy en F. Brinkman (red.), *Wanorde in een mensenleven. Een bezinning op thuisloosheid*, Amsterdam 2004, blz. 137-174;

(red.) *Unheard stories of people infected and affected by hiv/aids about care and/or the lack of care*, themanummer van *Sociale Interventie*, jrg. 13 (2004) nr. 3; met onder andere: 'What makes care good care?' blz. 14-26,

Aandacht. Etudes in presentie, Utrecht: Lemma 2004 (2e druk 2005),

Klein pleidooi tegen grote distantiëring in de zorg, Utrecht 2005;

(met T. Tromp en A. van Heijst) *Minder hard – meer hart*, Utrecht: 2006;

Tweespraak. Vier gesprekken over het ene goed van presentie, Utrecht 2006;

“Leven en verlaten leven – over de betekenis van presentie voor vertrouwen” in *Congresverslag >Daar draait het allemaal om: presentie!<*, Utrecht 2006, blz. 4-16 (op: www.presentie.nl Presentiecongres Verslag);

met Mieke Grypdonck, *Verpleegkunde en presentie*, Utrecht 2007 (in druk);

Kwetsbaar maar niet alleen kwetsbaar. Over het bereiken en steunen van multiprobleem gezinnen, kwetsbare kinderen en tienermoeders, Utrecht/ Den Bosch 2007.

Presentie

Met presentiebeoefening is bedoeld dat men in alle opzichten (qua tempo, doelen, ritme van werken, taal, werkvormen, interesse, rolneming etc.) poogt aan te sluiten bij de mensen zelf, vooral bij wie ‘sociaal overbodig’ is of anderszins niet in tel, en dat men dus ook een sterk accent legt op de vrijelijke aanwezigheid in hun leefwereld. Presentiebeoefenaren distantiëren zich niet van het onverhelpbare en het lijden, ze hoeden zich voor grootse plannenmakerij en de wens te scoren, ze streven ernaar de ander allereerst op te nemen in een betekenisvolle relatie en zo hem of haar te eren, te erkennen en tot waardigheid te laten komen. De presentiebeoefenaar biedt behalve de eigen (professionele) expertise en competenties ook zichzelf aan. Dat gebeurt transparant en methodisch. De presentiebeoefening start vanuit een latende modus, maar is uiteindelijk een praktische, competentievergende en doorgaans professionele manier van doen waarin menslievende zorg (zoals Annelies van Heijst dat noemt) en vakbekwaamheid hand in hand gaan.

Een theorie van de presentie, Lemma, Utrecht 2001

In vele beroepsgroepen is "De dikke Baart" inmiddels een geveleugeld begrip geworden. Het verwijst naar het boek *Een theorie van de presentie* (Utrecht 2001). Deze publicatie biedt een analyse van beroepspraktijken, waarin de hulpverlener nabij wil zijn aan mensen en aansluiting probeert te vinden bij de leefwereld van de hulpvragende. Naast het pastoraat, het missionair-diaconale werk en de geestelijke verzorging heeft de presentiebenadering ook in andere sectoren van de samenleving een welkom onthaal gekregen: psychiatrie, opbouw- en welzijnswerk, verpleegkunde, palliatieve hulp en diverse andere beroepen. Veel mensgerichte professionals zullen hun (oorspronkelijke) liefde voor hun vak in de geschetste aanpak herkennen. Niettemin voelen velen zich ook enigszins onthand: de presentiebenadering is even simpel als complex, en het boek van Baart is weliswaar mooi maar ook dik. Om deze geïnteresseerden van dienst te zijn, doet de Stichting Presentie allerlei scholingsaanbod

Links

<http://www.presentie.nl>.

E-mail: a.baart@wxs.nl.